VALSTYBINĖ
DUOMENŲ
APSAUGOS
INSPEKCIJA

ASMENS DUOMENŲ SAUGUMO PAŽEIDIMŲ TENDENCIJOS

Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos
Informacinių technologijų skyriaus vyriausioji specialistė
Miglė Laima Žukauskaitė

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

2025 M. IKI SPALIO 30 D.

PRANEŠIMŲ APIE ASMENS DUOMENŲ SAUGUMO PAŽEIDIMUS (ADSP) APŽVALGA

PAGRINDINĖS PAŽEIDIMŲ PRIEŽASTYS

58% Žmogiškoji klaida

28% Kibernetinis incidentas

TAIKYTOS POVEIKIO PRIEMONĖS

- 16 rekomendacijų
- 4 nurodymai
- 4 baudos (bendra suma 21 029 €)

185 - tiek pranešimų apie ADSP gauta iki 2025 m. spalio 30 d.

327 139 - tiek duomenų subjektų paveikė ADSP

79% - tiek pranešimų apie ADSP gauta laiku (per 72 val.)

PAŽEIDIMŲ TIPAI

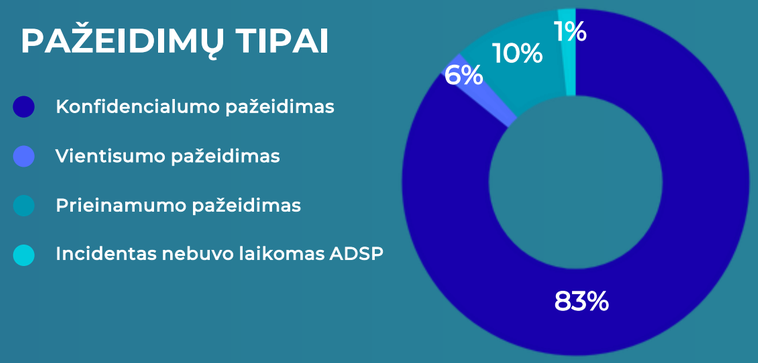

PRANEŠIMŲ SIUNTĖJŲ POBŪDIS

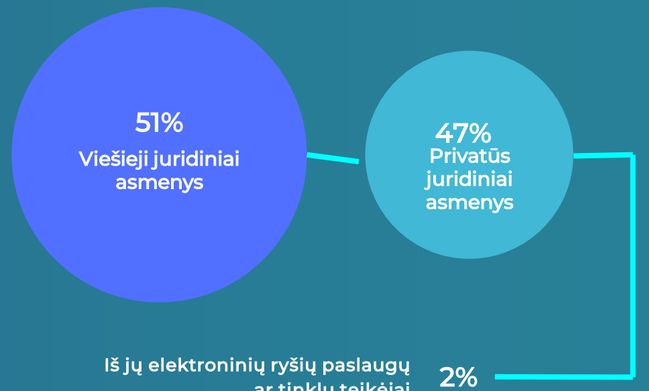

KIBERNETINIŲ INCIDENTŲ TIPAI

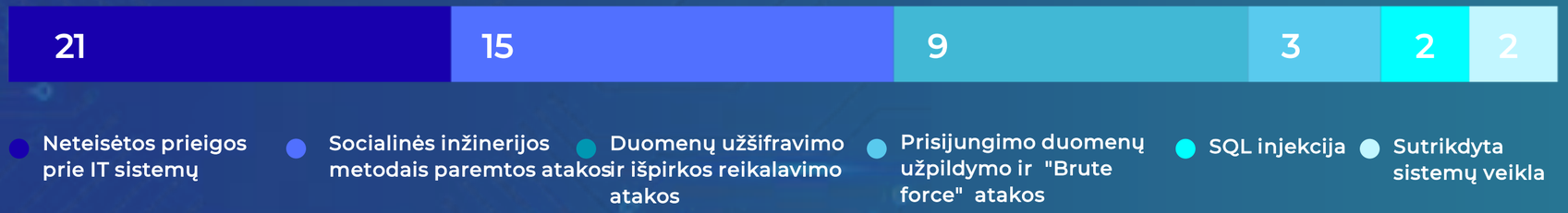

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

58 % ADSP ĮVYKO DĖL ŽMOGIŠKOSIOS KLAIDOS

Dažniausiai pasitaikančios priežastys:

- el. pašto adresų įrašymas į „Kopija“ (angl. CC), o ne į „Nematoma kopija“ (angl. BCC);
- dokumentų su asmens duomenimis siuntimas netinkamiems adresatams;
- netinkamai nuasmeninto dokumento paviešinimas.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAI

1.

Mokymai

Reguliariai (ne rečiau kaip kartą į metus) organizuoti darbuotojų mokymus asmens duomenų apsaugos temomis.

2.

Keturių akių principo taikymas

Taikyti keturių akių principą, kai siunčiamo dokumento ar el. laiško peržiūrą vykdo daugiau nei vienas žmogus.

3.

Šifravimas

El. paštu siunčiami priedai su asmens duomenimis turi būti šifruojami, apsaugant slaptažodžiu,

4.

Gavėjų grupių klasifikatoriaus taikymas

Laiškai, siunčiami el paštu su priedais ar kita informacija, kuriuose yra asmens duomenys, turi būti siunčiami tik tiems, kurie turi teisę susipažinti su šia informacija.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

28 % ADSP ĮVYKĘ DĖL KIBERNETINIO INCIDENTO

Dažniausiai pasitaikančios priežastys:

- netinkami IT sistemų ir programinių įrangų nustatymai ir taisyklės;
- nevykdoma prieigos kontrolė;
- perteklinis privilegijuotų teisių naudojimas;
- nėra taikomas IP filtravimas;
- IT sistemos yra pasiekiamos jungiantis iš išorės;
- vienas slaptažodis naudojamas kelioms paskyroms;
- naudojami slaptažodžiai nėra stiprūs ir kompleksiški;
- kelių veiksnių prisijungimo autentifikacijos netaikymas;
- nepakankamai apmokytas personalas;
- nebepalaikomos / neatnaujintos programinės įrangos naudojimas.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAI

1.

Atnaujinimų darymas

Reguliariai turi būti daromi programinės įrangos ir operacinių sistemų atnaujinimai.

2.

Prieigos kontrolė

Prieiga prie sistemų turi būti leidžiama tik patvirtintiems naudotojams, o administravimo teisės suteikiamos tik ribotam naudotojų skaičiui.

3.

Autentifikavimas

Turi būti naudojama kelių veiksnių prisijungimo autentifikacija, o naudojami slaptažodžiai turi būti stiprūs ir kompleksiški, taip pat keičiami ne rečiau kaip kas 6 mėnesius.

4.

Mokymai

Reguliariai (ne rečiau kaip kartą į metus) organizuoti darbuotojų mokymus kibernetinio saugumo temomis, įskaitant ir simuliacijų vykdymą.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

14 % ADSP ĮVYKĘ DĖL KITŲ PRIEŽASČIŲ

Dažniausiai pasitaikančios priežastys:

- prieš paleidžiant IT sistemas nebuvo atlikti testavimai;
- be teisėto pagrindo peržiūrimi asmens duomenys.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAI

1.

Duomenų tvarkymo taisyklių patvirtinimas

Turi būti patvirtintos duomenų tvarkymo taisyklės, kuriose būtų apibrėžtos atsakomybės darbuotojams už jų nesilaikymą.

2.

Atnaujinimų darymas testinėje aplinkoje

Prieš atliekant IT sistemos atnaujinimą, pirmiausiai jis turi būti įdiegiamas testinėje aplinkoje ir tik įsitikinus, kad atnaujinimas veikia tinkamai, jis turi būti diegiamas į darbinę aplinką.

3.

Testavimas

Atlikus pakeitimus ir prieš paleidžiant IT sistemą naudojimui, būtina atlikti IT sistemos testavimą.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

PROBLEMATIKA SUSIJUSI SU DUOMENŲ TVARKYTOJAIS

Dažniausiai pasitaikančios priežastys:

- duomenų valdytojai skiria per mažai dėmesio, kad pasitelkti duomenų tvarkytojai užtikrintų tinkamą asmens duomenų saugumą;
- duomenų tvarkytojams nėra taikomas toks pats saugumo lygis kaip ir duomenų valdytojui.

Duomenų tvarkytojai vis dar mano, kad už duomenų saugumą yra atsakingas tik duomenų valdytojas, bet...

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAI

1.

Sutarčių pasirašymas

Prieš pasitelkiant duomenų tvarkytojus turi būti pasirašytos sutartys ar kiti dokumentai, kuriuose būtų nustatyti reikalavimai duomenų tvarkytojui.

2.

Auditai

Reguliariai turi būti atliekami duomenų tvarkytojų auditai.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

ADSP VALDYMO PROCESAS

1.

ADSP nustatymas

Būtina nustatyti ar nukentėjo asmens duomenys, ar atvejis yra laikomas ADSP.

2.

Kylančio pavojaus duomenų subjektams vertinimas

Būtina įvertinti kilusio ar galinčio kilti pavojaus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms mąstą.

3.

VDAI informavimas

Nustačius, kad dėl įvykusio ADSP galėjo kilti pavojus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, per 72 val. nuo sužinojimo momento turi būti informuota VDAI.

4.

Duomenų subjektų informavimas

Nustačius, kad dėl įvykusio ADSP galėjo kilti didelis pavojus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, nepagrįstai nedelsinat turi būti pranešama duomenų subjektams.

https://vdai.lrv.lt/

VALSTYBINĖ
DUOMENŲ
APSAUGOS
INSPEKCIJA

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!